

Nieuwsbegrip Voortgezet Technisch Lezen, Handleiding niveau A groep 5

Vooraf

Mocht het voor sommige leerlingen nodig zijn om woordtypen M4 of E4 te herhalen, dan kun je gebruikmaken van de flitskaarten. PowerPoints of pdf-documenten met flitswoorden op verschillende niveaus vind je op de website van Nieuwsbegrip bij de Basismaterialen onder het tabblad VTL.

Weekoverzicht

Blok 1	<p>1. Woordtypen:</p> <ul style="list-style-type: none"> herhalen/oefenen woordtypen (E4) <p>Vloeiend lezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> lezen op niveau
Nieuwsbegrip Goud	
<p>Onderwerp: Vermiste kinderen na veertig dagen gevonden in de jungle</p> <p>Lesdoel woordtypen:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen lezen woorden die eindigen op tie als /tsie/ of /sie/ (3 lg) (activiteit 1 en 2). De leerlingen lezen woorden met c als /s/ vooraan (activiteit 3 en 4). <p>Lesdoel vloeiend lezen: De leerlingen letten bij het lezen van een tekst op leestekens: punt, komma, vraagteken, uitroepetekens, aanhalingstekens, dubbele punt (activiteit 2 en 4).</p>	<p>2. Woordtypen:</p> <ul style="list-style-type: none"> herhalen/oefenen woordtypen (E4) <p>Vloeiend lezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> lezen op niveau
	<p>3. Woordtypen:</p> <ul style="list-style-type: none"> woorden die eindigen op tie als /tsie/ of /sie/ (3 lg) woorden met c als /s/ vooraan <p>Vloeiend lezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> lezen met andere stem (7)
	<p>4. Woordtypen:</p> <ul style="list-style-type: none"> verkleinwoorden (3+ lg) woorden met 's <p>Vloeiend lezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> woordgroepen: woorden die bij elkaar horen (3)
	<p>5. Woordtypen:</p> <ul style="list-style-type: none"> woorden met a, o, u aan het eind (3 lg) woorden met c als /k/ vooraan <p>Vloeiend lezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> lezen met klemtoon (6)
	<p>6. Woordtypen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Geen nieuwe woordtypen. Eventueel herhaling woordtypen van dit blok. <p>Vloeiend lezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> herhalen van/oefenen met alle aspecten (zie les 3 t/m 5)

Materiaal en voorbereiding

- Voor alle leerlingen: activiteiten Nieuwsbegrip Voortgezet Technisch Lezen 1 tot en met 4 niveau A (zie Download & Print, www.nieuwsbegrip.nl), tekst basisles niveau A (bij activiteit 1 en 2). NB De tekst Andere tekstsoort die benodigd is bij activiteit 3 en 4, is opgenomen in het leerlingmateriaal.
- PowerPoint met woordrijen (Download & Print).
- Splits de groep leerlingen in een basisgroep (lezers die op het gemiddelde niveau lezen) en een verlengde instructiegroep (zwakkere lezers/risicolezers).
- Bij opdracht 3 in activiteit 2 en 4 kun je eventueel de tijd bijhouden. Zorg dan voor een zandloper of timer. Ook hebben de leerlingen bij deze opdrachten twee verschillende kleuren potloden nodig. Neem de algemene handleiding Voortgezet Technisch Lezen door (zie Basismateriaal, www.nieuwsbegrip.nl).

Algemene tip voor de sterkere lezers

Als leerlingen het voortgezet technisch lezen of een bepaald woordtype al beheersen, laat ze dan niet met de hele klas mee blijven oefenen, maar laat ze bijvoorbeeld verder gaan met (extra) vloeiend lezen of verder lezen in hun eigen leesboek. Laat deze leerlingen wel meedoen bij de introductie van het woordtype, maar laat ze daarna overgaan tot het zelf lezen.

Werkwijze

Activiteit 1:

- **Vooraf:** Begin met het (kort) voorspellen van het onderwerp van de basislestekst, of doe dit aan het begin van de basisles. Laat de leerlingen bij het voorspellen de titel, de kopjes en de plaatjes van de tekst lezen en bekijken. Wat weten ze zelf al over het onderwerp? Wat zal de tekst hen erover gaan vertellen? Houd het voorspellen kort. In deze activiteiten gaat het om het technisch lezen van de tekst. Het voorspellen en de inhoud van de tekst komen verder aan bod tijdens het werken aan de basisles voor begrijpend lezen.
- **Opdracht 1:** Lees de basislestekst aan de leerlingen voor. Laat de leerlingen meelesen en bijwijzen. Besteed bij het lezen van de tekst aandacht aan de woorden van het woordtype dat centraal staat. Geef expliciete instructie over dit nieuwe woordtype: model voor de leerlingen hoe de woorden klinken, worden uitgesproken en gelezen moeten worden. Zeg bijvoorbeeld: Je ZIET **tie**, maar je ZEGT /tsie/of /sie/.
Eventuele andere lastig leesbare woorden kunnen worden voorbereid aan de hand van de tabel met woorden die bij de tekst is opgenomen. Deze woorden kun je echter ook bij het uitvoeren van de basisles expliciet voorbereiden.
- **Differentiatie:** Lees de basislestekst al een keer met de leerlingen uit de verlengde instructiegroep, voorafgaand aan de activiteit. Ook kun je eventueel lastige zinnen of woorden al voorbespreken met deze leerlingen.
- **Opdracht 2:** Lees de rijtjes met woorden voor, lees ze dan samen met de leerlingen en laat de leerlingen ze dan zelf lezen (voor-koor-door). De leerlingen onderstrepen vervolgens het gevraagde bij de woorden naast de pijl.
Differentiatie: Laat de leerlingen uit de basisgroep zelfstandig in tweetallen aan de opdracht werken.
- **Opdracht 3:** Lees de zinnen voor-koor-door met de leerlingen. Vervolgens lezen de leerlingen in tweetallen de zinnen volgens het principe van papegaaielen (zie algemene handleiding).
- **Opdracht 4:** De leerlingen lezen de tekst en onderstrepen de gevraagde woorden.

Differentiatie: Werk bij deze opdracht met de basisgroep en de verlengde instructiegroep. Leerlingen in de basisgroep lezen het verhaal zelfstandig in tweetallen. Lees de tekst met de leerlingen in de verlengde instructiegroep volgens het principe van voor-koor-door. Geef hiervoor zelf de instructie. Na het lezen onderstrepen ze de gevraagde woorden. Leerlingen die snel(ler) klaar zijn, kunnen gaan lezen in hun eigen leesboek.

Activiteit 2:

- **Vooraf:** Lees voorgaand aan activiteit 2 de basislestekst nog een keer met de leerlingen in de verlengde instructiegroep.
- **Opdracht 1:** De leerlingen lezen de woorden en onderstrepen het gevraagde bij de woorden naast de pijl.
Differentiatie: Leerlingen in de basisgroep lezen en onderstrepen de woorden zelfstandig in tweetallen. Lees met de leerlingen in de verlengde instructiegroep de rijtjes met woorden volgens het principe van voor-koor-door.
- **Opdracht 2:** Lees de zinnen voor-koor-door met de leerlingen. Vervolgens lezen de leerlingen in tweetallen de zinnen volgens het principe van papegaaielen (zie algemene handleiding).
- **Opdracht 3:** De leerlingen lezen individueel de rijtjes met woorden gedurende 30 seconden en zetten een streep tot waar zij gekomen zijn. Daarna wordt de oefening herhaald. Laat de leerlingen bij de tweede keer een streep zetten in een andere kleur.
- **Opdracht 4:** Leg aan de leerlingen uit welke leestekens ze kunnen tegenkomen (punt, komma, vraagteken en uitroepteken, aanhalingstekens, dubbele punt) en schrijf ze op het bord. Leg uit dat je bij een punt stopt. Je kunt dan ook ademhalen. Bij een komma stop je ook, maar iets korter. Ook dan kun je ademhalen. Kom je een vraagteken tegen? Dan ga je met je stem omhoog. Je moet duidelijk laten horen dat het een vraag is. Bij een uitroepteken ga je harder praten. Als er een dubbele punt staat en daarachter een zin die begint en eindigt met een aanhalingsteken, dan betekent dat dat het stukje tussen de aanhalingstekens iets is wat iemand zegt of denkt. Bespreek dan de instructie bij de opdracht en laat de leerlingen aan het werk gaan.
Differentiatie: Laat de leerlingen uit de basisgroep zelfstandig de opdracht maken. Begeleid zelf de leerlingen in de instructiegroep.

Activiteit 3:

- **Opdracht 1:** Lees de andere tekstsoorttekst aan de leerlingen voor. Laat de leerlingen meelesen en bijwijzen. Bewerk lastig leesbare woorden voor (of doe dit bij uitvoering van de les andere tekstsoort). Besteed bij het lezen van de tekst aandacht aan de woorden van het woordtype dat centraal staat. Geef expliciete instructie over dit woordtype: model voor de leerlingen hoe de woorden klinken, worden uitgesproken en gelezen moeten worden. Zeg bijvoorbeeld: Je ZIET **c**, maar staat na de **c** een **e**, **i** of **ij**, dan ZEG je /s/.
Bewerk eventueel zelf andere lastig leesbare woorden voor (of doe dit bij uitvoering van de les andere tekstsoort).
Differentiatie: Lees de tekst van de andere tekstsoort al een keer met de leerlingen uit de verlengde instructiegroep, voorafgaand aan de activiteit. Ook kun je eventueel lastige zinnen of woorden al voorbespreken met deze leerlingen.
- **Opdracht 2:** Ga op dezelfde manier te werk als bij opdracht 2 in activiteit 1.
- **Opdracht 3:** Ga op dezelfde manier te werk als bij opdracht 3 in activiteit 1.
- **Opdracht 4:** Ga op dezelfde manier te werk als bij opdracht 4 in activiteit 1.

Activiteit 4:

- **Vooraf:** Lees voorgaand aan activiteit 4 de andere tekstsoorttekst nog een keer met de leerlingen in de verlengde instructiegroep.
- **Opdracht 1:** Ga op dezelfde manier te werk als bij opdracht 1 in activiteit 2.
- **Opdracht 2:** Ga op dezelfde manier te werk als bij opdracht 2 in activiteit 2.
- **Opdracht 3:** Ga op dezelfde manier te werk als bij opdracht 3 in activiteit 2.
- **Opdracht 4:** Vertel de leerlingen dat ze de tekst moeten bekijken, voordat ze deze gaan lezen.

Noem de leestekens die ze kunnen tegenkomen (punt, komma, vraagteken en uitroepteken, aanhalingstekens, dubbele punt) en schrijf ze op het bord. Leg uit dat je bij een punt even stopt. Je kunt dan ook ademhalen. Bij een komma stop je ook, maar iets korter. Ook dan kun je ademhalen. Kom je een vraagteken tegen? Dan ga je met je stem omhoog. Je moet duidelijk laten horen dat het een vraag is. Bij een uitroepteken ga je harder praten. Als er een dubbele punt staat en daarachter een zin die begint en eindigt met een aanhalingsteken, dan betekent dat dat het stukje tussen de aanhalingstekens iets is wat iemand zegt of denkt. Doe zelf een stukje van de tekst voor en model daarbij heel duidelijk de leestekens. Bespreek dan de instructie bij de opdracht en laat de leerlingen de tekst lezen.

Differentiatie: Laat de leerlingen uit de basisgroep zelfstandig in tweetallen de tekst lezen. Leerlingen die snel(ler) klaar zijn, kunnen gaan lezen in hun eigen leesboek. Begeleid zelf de leerlingen in de instructiegroep, zo nodig volgens het principe van voor-koor-door. Eventueel lees je alleen het eerste gedeelte van de tekst.

Inzet digibord

Zet de PowerPoint in om de leerlingen te laten oefenen met de woorden van de twee woordtypen die deze week centraal staan. Het eerste overzicht bevat rijtjes woorden van het eerste woordtype (activiteit 1 en 2). Het tweede overzicht bevat woorden van het tweede woordtype, bij activiteit 3 en 4. Je kunt de PowerPoint gedurende de week en daarna gebruiken om de woordtypen te oefenen en te herhalen.